

Параска Плитка-Горицвіт

МИЛА КНИЖЕЧКА

БРУСТУРИ

УДК 821.161.2

П 37

Плитка-Горицвіт Параска.

Мила книжечка [оповідання] / Параска Плитка-Горицвіт. — Брустури : ТОВ «Дискурсус» : вид-во «Брустури», 2024. — 224 с.

ISBN 978-617-8326-66-1

У «Милій книжечці» Параска Плитка-Горицвіт розповідає історії зі свого дитинства у Бистреці й Криворівні.

Як вирізала з трісочок вориння на іграшковий пліт і цюкнула ножем в пальчик. Як ненароком влучила каменем в голову сусідського хлопчика. Як у творчому запалі до витинанки посікла ножицями татові документи... А ще трохи школи, вечорниці, кутання маржини, татове ковальство й мамине прядіння...

Це мальовничі історії з гуцульського дитинства у міжвоєнні роки ХХ ст.: життєвий триб, побут, звичаї. Стиль оповідок відтворює синтаксис і форми живої гуцульської говірки.

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не варто відтворювати будь-яким способом без письмового дозволу видавництва.

© Параска Плитка-Горицвіт, правовласники, текст

© Видавництво «Брустури», видання, 2024

* * *

Історія української культури дописується втраченими, забороненими й забутими іменами геніїв, провидців, борців, візіонерів майбутнього, хранителів традицій і провідників духу нашої землі, авторів унікального коду української нації. Величні фігури досі чи не вперше постають з-поза темних лаштунків «офіційної версії» нашої культури, збідненої й примітивізованої імперсько-советською диктатурою, ідеологією та цензурою.

Ця жорстока селекція залишила по собі випалені поля літератури, фольклористики, філології, антропології, мистецтва високого і народного, релігії і дохристиянської міфології, історії, музики, преси, пісні. Наш автентичний культурний код не буде дописаний, доки такі імена, як Параска Плитка-Горицвіт, не будуть відновлені в усій силі свого впливу на культурний ландшафт ХХ століття.

Видання цієї книжки засвідчує воскресіння в національному пантеоні особливої аури Параски Плитки-Горицвіт. Її мужня, витончена та горда воскресла душа нині сяє тихо й затишно, ніби скромна домашня ікона. Корені її творчої спадщини локалізовані

в рідній для неї Криворівні, заглиблені у любов до карпатських вершин, але її чиста духовна оптика відкриває великий чудовий світ, власний космос ідей, одкровенень і візій.

Вслухаючись у тишу її внутрішньої аскези, відкриваючи зі сторінок її творів усамітнене життя-служіння геніальної жінки, відчуваєш благословенну гармонію її довгої мудрої розмови з усіма нами й спокунуєш перед нею за роки забуття.

Паращина цётка

Пару слів від видавця

Коли малій Парасочці давали в руки журнал чи газету, вона годинами розглядала кожну сторінку. Бережно гортала й зачудовувалася найменшим малюночком.

Про такий випадок згадує її старша родичка й подруга Одосійка (Теодозія Плитка-Сорохан). Парасочка тоді ще була зовсім мала. Одосійка каже, що це могло бути в 1929-му, коли Парасочці було лише два роки.

Одосійка зайшла провідати родичів, а оскільки інших гостинців не мала, то взяла для малої журнал, що якраз був ровесником Парасочки. Але ви не думайте, що то вона дала старий журнал та й усе. У той час будь-яке друковане слово вельми цінувалося. Тим паче в гуцульській хаті, відстань від якої до книгозбірні була космічною, що заледве комусь вдавалося її подолати.

— Шо це? — запитала Парасочка.

— Читанка, — відповіла Одосійка.

— А шо це? — зацентгувала на обкладинці.

— Листок червоний, — відповіла Одосійка.

— Цейена цетка! — Парасочка дуже втішилася й замахала рученятами.

Життя Параски Плитки-Горицвіт почалося 1 березня 1927 в селі Бистрець, неподалік Жабйого, на Гуцульщині, у сім'ї коваля Степана Плитки. Мала старшу сестру Василю й звичайне важке гуцульське дитинство. Але неодмінно там була і радість. І юрма дітей, з якими любо гралися, а одному ненароком влучила плиткою (камінцем) в голову. І баба Євдоха, яка любила всю цю юрму, «тулила попід плечі та й колисала, ек у колисці, шше й цілювала в чола».

У спогадах, що вміщені в нашому виданні, є лише кілька епізодів про дитинство в Бистреці. Значно більше історій з Криворівні, куди сім'я Плиток переїхала, імовірно, коли Параска була в дошкільному віці. Пізніші епізоди, де мисткиня згадує, як гралася в учительку — вже з криворівнянського періоду.

Параска мала лише чотири класи шкільної освіти, бо такі були тоді школи — чотирикласні. Там вивчила польську, адже Гуцульщина тоді була під Польщею. Від батька навчилася німецької, яку той знав з військової служби. У час нацистської окупації дівчинку навіть залучали як перекладачку в сільській канцелярії. У 1943 році, коли їй виповнилося шістнадцять, Параска помандрувала з односельцем аж у Німеччину, щоб там вступити до університету. Але натомість отримала малоприємну службу в німецькій родині й уже через рік повернулася назад у Криворівню. Вдо-

ма долучилася до діяльності УПА, через що вже за рік, у 1945-му, дівчину заарештували нові окупанти. Покаранням стало дев'ять років у виправно-трудових таборах.

Імовірно, тоді Параска почала писати, бо вже звідти привезла три записники з віршами, що збереглися й донині. У таборах вона заприятелювала з багатьма людьми, з якими потім ще довго листувалася. У пізніші роки листування стало для неї одним із жанрів творчості.

У таборах дівчина зустріла, здається, єдине своє кохання — грузинського художника, з яким після повернення додому увірвався зв'язок. Паращин батько нібито знищив його адресу, не схваливши такі взаємини доньки. Також у таборі Параска дала обітницю: якщо виживе, то присвятить своє життя уславленню Божого світу.

Чи образа на батька й небажання жити з ним в одному домі, чи виконання обітниці, спонукали мисткиню до побудови окремої хати. А може, просто хотіла мати власний простір для творчості.

Після повернення з таборів її становище в селі було досить осібне, утім, це дозволяло Парасці й далі залишатися собою. У советський час людина з вироком таврувалася і її сторонилися, тож навіть за найбільшого бажання Параска вже не могла бути як усі. Хоч певний час таки брала участь у громадському житті й цілих дев'ятнадцять років (1955–1974) працюю-

вала художницею в Красноільському лісгоспі. Це давало їй можливість бути фінансово незалежною, купувати папір, ручки, фломастери та збудувати власний дім. Значну частину своєї хати вона звела власноруч і таки з допомогою батька, а також Одосійки.

З якогось часу Параска почала дедалі більше усамітнюватися у своїй карпатській келії на дві кімнатки. Ще з малих років вона мала в батьковій хаті «свій кут», там тримала «папері», з яких вирізала і на яких малювала. Ось нарешті в неї знову з'явився свій кут — і не десь за комином чи на краю лавки, а такий кут, де можна замкнути двері й повісити табличку «Не турбувати». Вона так і робила й творила у тій своїй хатці до останнього дня свого життя — 16 квітня 1998 року.

Звісно, вона повністю не уривала зв'язки із зовнішнім світом: листувалася з українськими дисидентами та приятелями з таборів. Подеколи до неї приїжджали письменники, краєзнавці, етнографи. Серед очікуваних гостей завжди була криворівнянська дівчина Оксана Зеленчук, якій тоді хотілося просто побути з Параскою.

Нині Оксана разом з чоловіком панотцем Іваном Рибаруком, настоятелем криворівнянської Церкви Різдва Пресвятої Богородиці, — найбільші популяризатори й хранителі творчості Параски Плитки-Горицвіт. А їхній син Павло Рибарук — керівник Музею Параски Плитки-Горицвіт, який відкрили в Криворів-

ні в приміщенні колишньої сільради у 2022 році. Основою експозиції стали твори, представлені на виставці «Подолання гравітації», що у 2019 році пройшла в столичному Мистецькому Арсеналі й була зосереджена на ще одному вагомому напрямку у творчості Параски Плитки-Горицвіт — фотографії.

Паращина хатка теж стоїть на своєму місці в при-сілку Грашпарівка. І це друга локація музею, де представлені саморобні книжки, картини, витинанки й особисті речі мисткині.

Коли знайомишся з літературною спадщиною Параски Плитки-Горицвіт, складається враження, що їй не просто було любо класти слово на папір. Вона працювала як цілий дослідницький інститут гуцульської культури, створила комплекс різножанрових творів, охоплюючи найрізноманітніші сфери життя. Фіксувала життя і побут, звичаї, особливості ремесел... і вся ця інформація інтегрувалася в цікаві сюжети, відображаючи, своєю чергою, гуцульську філософську думку — у чомусь суголосьну з іншими культурами, а в чомусь — унікальну.

Але для фіксації такої великої культури замало оповідань про людей та їхнє життя. Параска робить ряд докладних етнографічних записів, де описує коляду, піст, вечорниці. Та і їх виявляється недостатньо, тож Параска пише численні пісні й ліричні поезії. Ба навіть словник говірки укладає.

За творами Параски Плитки-Горицвіт можна вивчати Гуцульщину в ХХ сторіччі й зазирати в глибше минуле. Але її цікавили не лише етнографія та оповідки. Як вам роман про пригоди двох гуцулок в Індії? Адже в доробку письменниці є й такий — називається «Індійські заграви».

Вона віддала життя творчості, бо дуже цього прагнула. З-поміж її творів також вирізняються молитви, духовні роздуми, перекази житій святих. А до написаних словами молитов маємо ще й чималу колекцію намальованих ікон. Деякі з них можна нині побачити в церкві в Криворівні.

На жаль, за життя мисткині її твори не видавалися, але стараннями Оксани Зеленчук-Рибарук та її родини кілька Парацциних книжок уже вийшли по-смертно. Ще більше робіт Оксана оцифрувала, й ось уже мені пощастило долучитися до цієї справи з друком «Милої книжечки».

Наше видання складається з біографічних оповідань (по-Парацциному, повісторь), у яких письменниця розповідає про гуцульське дитинство.

Оповідання з розділів «З наймолодших років моїх» і «То вже у Криворівні» написані «у зимові затишні вечори 1969 року». Розділ «Дорогі мої спогади» авторка створила як окрему книжку, датовану 1986 роком. Ці твори сусідять під однією обкладинкою, через те що разом вони дають можливість більш цілісно позна-

Йомитися з цією справді унікальною жінкою непростої долі та виняткового мистецького обдарування, заглибитися в сторінки її зовнішньої та внутрішньої біографії.

Ця книжка також є частиною структурного задуму подальшого видання літературної спадщини письменниці. Після знайомства з творами про життя самої авторки, ми зможемо більш контекстуально сприймати її інші твори, згадані в цій передмові й не згадані.

Параска Плитка-Горицвіт так упевнено й безпосередньо творила, ніби робила це перша у світі. Зрештою, за її життя творів про Гуцульщину, написану гуцулами, у читацькому обігу було дуже мало. Звісно, легендарний роман Шекерика-Дониківа «Дідо Иванчік» був завершений 1940 року, але вперше вийшов лише у 2007-му, вже по смерті Параски. Тож вона справді творила як перша з гуцулів у нашому гуцульському світі. І не зупинялася на самих лише текстах, а робила все так, як лиш собі хотіла й уявляла, бо *у нас, гуцулів, усе має бути чічіне*. Вона акуратно й красиво писала чи друкувала на машинці, а тоді зшивала й оздоблювала свої книжки, залишивши не просто рукописну і машинописну спадщину, а бібліотеку артоб'єктів. З ними познайомитесь, коли завітаєте до музею, а тепер — до читання.

От вам *Паращина цетка!*

З НАЙМОЛОДШИХ РОКІВ МОЇХ*

* Спогади записані автором пригод у зимові затишні вечори 1969 року в Криворівні. (Прим. авт.)

Цюкнула в пальчик

Єк сегодне тем'ю тоту діточу примху, а коли тем'ю, то стараюси хоть крапельку з того записати, аби було любо та мило з того минулого — дуже далекого — спогаду. Хоть навіть багато було гірьковатого. Бо єк каже народна поговірка, шо наука не буває без бука. Та доків дійде дїтворі до бука, то різочок таки насмакуєси лаштом. Бо то прото дитина. Шо вно вартне без погрози змалку? Люби, єк душу, а бий, єк грушу. Та ци й цисе правда?

Надворі зима зимувала. Таки порідненька. Ни дуже дозволили родичі швиндратиси понадвірю, бо то дїтва крохка на студінь. Лишень трошки вітром прошибне, та й уже маєш антерес. Горечка та кашель такий, шо від земні відскакує карапуз. Але кортечка таки вибагнула тої хитрости, шо з-під маминого ока вичіковзла смих надвір та й побігла таки аж на схилок ґруня Хімчакового. Сторопїла туду та підскакувала по серені аж так, шо вже у руки заклекла. Та й тогди здогадаласи, шо єлоси в хату йти. Бо надворі вітер звївавси, та й сонечко зайшло за Чорногірський турмазний вал. Шо так густо простегси, єк човник, — аж на всі верхи.

В хату зайшла бізівненько, єкос так натрафила,

шо всі домашні, дедя й мама були занеті своєми хате-ними роботами, шо й ни заздріли, коли сми втегласи з надвіря. Дуже то було міні по нутру, бо менше гі-каня. Бо хто хоче повірити, шо таке кортечка попід-скакувати на серені? Гадаю собі, кобих футче звергла з себе фантину та й лиш шуркнути за комин. А там уже діточе дома. Та було би того дома, але Васюта, се-стра, другий день лежит слаба на горечьку. Лежит по-від самого комина та й стогне, бо голу її болит. Гадаю собі, нима міні тут пляцу. То вже мушу обсижуватиси опецками та кутами повід стіни. Та най би таке, але запорі зайшли в пальці, шо гвавт. А Васюті ни поскар-жуси, бо лакома наговір зробити. Та коли вже так, то без різки не обійдеси. А то доста було мені тих запорів. Дотів крунцуваласи в запічку під сволоком, шо збаг-нула собі забавки з трісочок понастругувати, аби було з чого пліт закладати — нібито з вориня.

На аляром ніж-різак роздобула. Бо нидалеко був, на кружку коло Васюти, бо рубала ним капусту квасну та й їла, аби менше в роті схло.

Та й так собі достругаласи того воринечка, шо склеклі пальці попустили ножище, а ніж лишень цюк у палец. Таки моцненько. Так, шо рошколібинка зро-биласи. Кривця почуріла, ранка заболіла. Лишень би заплакати найдужше зострахи. Але дух запираю та й ни даюси, абих бійки увилила. Нагоріче, лишень сми си присунула д'Васюті. Та, ек котене до тепла, прили-пла.

Хвильку-дві так липнула. Бо всі си здогадали, що то так тихо стало. Всі приборсалиси ид мині, розкудовчіли клунтуше, обернули мене, бо сми си скоцьорбила, ек їжечок, в клубочок. Гадаю си, то все перейде. Але з того всего, ек сми вздріла, що нима виходу: виде, що кров чюрит та й ніж ниделеко. Трохе зарула, а ек дістала пару гушманчіків та й термоз за джентюрину, спомалила голоснави. Бо ни знала, що дальше буде. Та й до того була трохи люта, що ни песте, а б'ют до моего замержаня та болечки від ножа. Нарешті сми вчюла, за що погрозили: ни за то, що втеласи, а за то, що ни сказала, а сховаласи. Таже екби, борони боже, дуже вцюкаласи — шо би було? Кров би зчуріла, та й тогди гости здорова на тот світ. Я ким'ю, шо палец переповивали біленьким рантушком, а на рантушку була насипана екас жовта мучичка, дуже дихати від неї ни давало. Але я мовчела, а Васюта фленькала, шо голу болит дупше — через мене тото все.

У Бердечьку

Моїм найкращим колегою до забавок був вуйків Дмитрів Василь. Єкого називали сми бабин. Чогос-то его так звали дівтора. Та й то ни гнівом, а так, з приємності. А цей тимуй, шо баба Євдоха Павлієнка дуже любила всіх нас. Вічно тулила нас попід плечі та й колисала, ек у колисці, шше й цілювала в чола або зверьхе в чівочку. Дуже ми любили ходити ид бабі, бо дуже було приємно у бабинім притулку.

Єк вже нажив'юси цього притулку, тогди вириваюси з бабиних рук та й біжу на дриворуб, бо ким'ю, шо там Василь шош майструє або дров ключає. Єк вже найдемоси, то такі раді та охочі, шо відразу зговоремоси бічі або в Шпичьку, у скалку барушкатиси тоненьким плитечком кавового кольору, або в Провал та й у Бердечько, шо таки межуєси одно з другим.

На цес раз довго Василя ни впрошувала на бав'єнку, бо то була неділя. Єк лиш уздрілиси, так побігли у Бердечько. Василь був дуже слухний в забавках. Тож ек сми 'то запросила: «Иди, Васильку, удолину, під скалку, а я буду наверху», — так Василь послухав. Я на скальці, Василь — під скалков. Спускаю по кругленькому камінцеву вдолину, а Василь ловит. Та й гоноритси, шо чвальной, уміє ловити. Камінці за

камінцями скочувалися, аж дубоніли. Так, що Василь ни зудалав усіх ловити. Мене цисе задовольовало, що так.

Я хотіла показатися, що сми вірна та й переставала зчеста скочувати плитечко. За тот час видовбаю зсередини скалки кавову плиточку — та й кажу: «Видиш, я маю чукулядку. Ану попробуймо ека». Василь слухав мене та й сам брав кавові плитки зсередини скали і розкусував зубами, ніби правдиву чукуляду. Камінці розпускалися в роті та й морщили наші губи. А ми смієлися. Та й старалися чімос згальмувати наші присмаки, аби менше тегло губи. Кажу: «Йой, Васильку, ни їжмо каміне, а то казала мама, що хліб піддорожіє». Нас цисе страхало. Та й ми знову зачінали бавитися в спуск камінчиків. Але дотів спускали тото камінечко, що один, трохи бірший, при спускови вирвався у мене з-під ноги та й упідскоки по Бердечку, лишень коцнув Василя у голу. Так це дієлоси на аляром, що сми ни спостигла крикнути: «Тікай, Васильку!».

Василь имивси за голу та й захитавси. А до цего зарейвашив на всі ирти, бо то було знинападу з тим каменем. Та й так собі ревемо обоє. Василь — від каменя, а я — за Василем з банности. Дотів так ревли, що найшов нас в цім гелембізі дідо Андрієц. Єк сми вздріла діда опередь себе, то забула за цису причку з Василем. Дух заперло, бо дідо був дуже острый зроду. Думаю собі, отеперь зафасую від діда долоний, а дома — від мами, та й буде мені Бердечько...

Але дідो трохи наостривси на словах на нас обох. Та й мене оперед себе на руки заніс ид хаті. Я вже знов у страсі — реву та й прошуси, аби ни били, бо я ни хотіла голу провалити. Ни знаю, ек то мені упеклоси, шо ни били. Відий, через діда Андрійка. Бо таки просив при міні маму: «Ни бийте! То дітва в гиндрах нио-міньки камінь струтила. Єкої хороби хлопчіше злазив удолину по берді? Иди, Анно, заברי хлопчішя, аби ни покотивси в берді». Василька привели, обмили кров з голови, та й так екос то утерлоси, шо ні одного ни били. Значок був ни великий, а так собі шкрябнуло, ек назбитки, на діточий страх та й плач. Хоть то шрамок ше й тепер отек значний. Таже бавилиси у Бердечьку коло Кичерки, в плаїку.

У ватернику

Така тото була файна днина — неділішна, літна, запашна та сонечна. А в таку днину то вже гріх би сидіти самотоко в хаті та й лиш надодати мамі, мнучіси на колінех та й зазираючи на Сегельбу, відпитувати, а чія хата отам, а хто отам сидит...

Ні, то вже випитуване лишилося на пімше, а кортечка запровадила на Улогу ид тим бабиним хлопцям — Василь та й Никола. А до них шше Петрові, вуйкові, та Параска з гори Танаськової, так шо було лаштом тої дитвори, та й всьо тото первачня — вуйкові та тетині.

Єк сми зийшлиси, то так, єкби великодної паски дїждалиси. Ни налюбуюмоси одни другими. Обпітуємо одни других, єкби зроду ни виділиси. Таже неділя, файно повивбирувані в сорочьках нових, та й ноги ни в кожного босі.

Тепер гадаємо собі, старші сми й менчі. Бо всі старші домашні порозходилиси по гостях та до церькви. А найголовнішше, шо баба пішла до церькви. Аж до д'вечеру ни буде, бо таки ни дуже близка дорога. Хоть то ми любили бабку та й бабочкалися на кождому кроці, але на великі гелембізи та збірбогородицу, ек ни лиш раз казали на громаду дїтви, таки и в самої

терпцу ни ставало, бо то надоїдало. А токма дїтва — найбїрше в потручькуваньцях джюндрились.

Тож думаємо собі, отепер нам бук си розвиває. Посходили сми си в хату перїш. Файно потрункували-си. Бо була дуже добра свіжя гуслїнка в коновці. Така, шо так копали, ек кулешї з круга. Та й хлїб-боришенник, такий ликавий, з пшеничьнов муков завалений, шо лишень глюньтіли за всим свіжеї водички из чуркала. Ек вже підфутрувалиси, тогди вийшли на задвірьок та й ели наражетиси, еку би то бав'єнку спочети, доків нима нікого з домашних. Бо то нам дудка тогди ни буде йграти.

Шо вже ми ни перебавилиси! И «замахафоста», и «вовчіка та й гусочок». Лишень хибувало лопаткового з завитими очїма попри стїни побошкородити. Та на цисе вже ни було місця. Бо хибувало хати. А хати ни було слобїдної, бо надїєлиси сми си домашних из гостий та й від церькви. То вже цису забаву відклали на пімше. А замість цеї забавилиси «шук-шук до пана».

Та й так собі шушукали до д'вечеру. Вже й ниде леко було сонечько до Чьорногори. Притулили одного з чвалїших до паркана чьолом та й обтулили шшевов на всі боки, аби ни видїв, куда хто пречетси в хованку. Ну й зачели ховатиси. А було кому розховуватиси, так шо и в бердах чепїли, та й коло чюркала поза ватерником, та й у ватернику. Але ше зробили умовини, шо, коли хтос з ховаючїхси иметси за клинок у ватернику та й ни мут си ноги дотєвати земні — «шук-шук» ни

має права ловити. Доків я обтулювала лабузем коло паркана «шук-шука», ховаючі так позанимали клинки у ватернику, шо ек сми набігла, то вже ни було нічого слобідного, лишень берфела скриплива. Єков термосали з одного боку в другий та й збивали ватришше з попелом. Гадаю собі, делеко ховатиси нима коли бічі, бо «шук-шук» уже розмітує лабузе та й йойкаеси від кропиви, шо обжеливси ниоміньки. То вже ни було шо дієти, ек вилізти на ту берфелу та й ждати, коли «шук-шук» піде на ловлінку по бердах. Мое місце було забезпечене. Руками тисла стовпа з дритьов обмотанов. А ноги шпраювалиси в берфелу, та й так виглядало, ек в черевичьках, бо сажі в нагарі було нискупо. Але шо маю дієти? Коли така забава, то треба витримати, та й так собі витримувала, доків ни набіг «шук-шук» ид нам. З самого порога розп'єлив руки, ек половик над курками, котрі трималиси за клинки, ноги попідкорчювали. Одну в стіну, другов — до берфели та й до стовпа. А це ни обійшлоси так, аби ни гушнула берфелу. Берфела з'юрдигала, а я собі захиталаси та й запуталаси в сороччїну, шо флойдала по п'єти (бо в такїй тепліни всі сми порозперїзувалиси та й флойдали по п'єти). Та й лиш собі блюкнула ногами в розрїз берфели. Ноги в берфелї по колїна, і пїв мене навзначь висит над ватришем. Ні д'горї, ні в долину, ек кажу тепер: ни в земню, ні до неба. Зависла, та й годї. Дїтвора у смїх та й повибігали, ек спаренї, на задвїрьок. А відтїв лиш пальцїма показуют на мене: «Ади, Параска

зависла». Нарешті екес здогадалоси пити в хату та й сказати, аби йшли здоймити мене. Я ревіла, ек бита. Гірше від того, що мене самі хованники трутили в рошкولیбу та й лишили з посмішками. А я собі крунцююси, ек котев з молоком або з жентицев, над ватришем. Хоть за тільки шесте, що ватра загасла.

На моє шесте, вже прийшла баба з церькви та й лише шо задрімала, на сонці вигріваяючіси. Ек учюла мою голоснаву, аментом була коло мене у ватернику. «Ий, — каже, — смаги бесте ни входилиси, дівчінише зависла, а вни реготеси». Бабка заходиласи коло мене. Вхопила на руки, та й виборсала ноги з розтину берфели, та й на руках занесла на ліжник. Я лежела дуже кривдна на всіх хованників, голосила в хлипанку. А баба вхопила сук та й з прибесідованем старовіцким розгонила всіх по домах. Але то вже лиш домашні хлопці лишилиси. А всі інші повтікали давно, доків був фрай без прута. Д'вечеру лишень зазирали з-за вуглів та й питалиси в домашних: «А шо Параска каже?». Та й просили бабку, аби пустила шше бавитиси коло чюркала.

Тета утихомирила

Так собі й росла нивгомонна дівчинеші Параска. Вічьно їй шош треба було робити: складати, вирізати з паперю, наліплювати та й навішувати окріг сволока та в кутиках за коменом. Бо то вже цисе місце було найбірше доступне. Лишень міні. Хоть навіть ни раз мамі того надоїдало шантрапате, шо сми си заставала на всі боки, аби лишень в мене так було. Бо то була моя хата одна за коменом.

Але одного разу екос-то всі вибралисис з хати по всеких потребах — аж в Красник, до склепу. Та в ліс. Єк звикло буває в газдівці. А я лишиласи одна-одніська. Ни лишень на печі, а вже таки на цілу хату. Замкли мене на замок хоромніних дверий. Лишень можу ходити на хоромнені двері у хлів. Та й то, екби клямка туго заклямкуваласи, нізашо не запутерувала би розимкнути. Та й шо там міні було до хотьби надвір, ек у мене в хаті таке заняті є нибувале?

Таже виділа ни раз, ек-то дедя з столової шуфляди виберав всекі папері. Та й чуола, ек-то читав та й говорив: «Оцисе пусте, ниважне, можна виверчі. Але най си заважее, їсти ни просит». Та й складав то одно до другого в пачьку. Та й знов у стів засував. Бо то були податкові папері. Вічно то ни давало супокою міні,